

Warszawa, 1 kwietnia 2014 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o cudzoziemcach

(druk nr 592)

I. Cel i przedmiot ustawy

Z załączonego do projektu ustawy uzasadnienia wynika, że jej celem jest „(...) wzmocnienie standardu opieki nad uczniami oraz opiekuńczej funkcji szkoły poprzez zapewnienie możliwości zatrudnienia w szkole podstawowej osoby wspierającej nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze lub prowadzących opiekę świetlicową, a także uregulowanie na poziomie ustawowym zasad funkcjonowania świetlicy w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz szkołach prowadzących kształcenie specjalne”.

W związku z powyższym ustawa wprowadza możliwość zatrudnienia, jako asystenta nauczyciela lub osoby niebędącej nauczycielem, która została zatrudniona za zgodą kuratora oświaty, a w przypadku szkoły artystycznej – ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, osoby posiadającej wykształcenie co najmniej na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole podstawowej oraz przygotowanie pedagogiczne. Osoby te będą mogły być zatrudniane na zasadach określonych w Kodeksie pracy, a ich wynagrodzenie nie może być wyższe niż przewidziane dla nauczyciela dyplomowanego.

Podkreślić należy, że asystent nauczyciela będzie mógł wykonywać zadania wyłącznie pod kierunkiem nauczyciela prowadzącego zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze lub zajęcia świetlicowe.

Ponadto ustawa zastrzega, że osoby zatrudniane jako asystent nauczyciela nie mogą pełnić zadań określonych dla zatrudnianych dodatkowo nauczycieli, posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego oraz współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych,

niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym, o których mowa w określonych przepisach.

Podniesieniu standardu opieki nad uczniami mają także służyć przepisy dotyczące funkcjonowania świetlicy szkolnej. Szczegółowe regulacje dotyczące obowiązku zapewnienia zajęć świetlicowych przez szkoły obecnie znajdują się w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.). Przepisy te zostały przeniesione do ustawy.

W świetle przyjętych rozwiązań szkoła podstawowa oraz szkoła prowadząca kształcenie specjalne będzie obowiązana zapewnić zajęcia świetlicowe dla uczniów, którzy pozostają dłużej w szkole ze względu na:

- 1) czas pracy rodziców – na wniosek rodziców;
- 2) organizację dojazdu do szkoły lub inne okoliczności wymagające zapewnienia opieki w szkole.

Należy dodać, że na zajęciach świetlicowych w szkole podstawowej oraz w szkole prowadzącej kształcenie specjalne pod opieką jednego nauczyciela nie może pozostawać więcej niż 25 uczniów.

Ustawa wprowadza także zmiany w zakresie odroczenia obowiązku szkolnego. W myśl obowiązujących przepisów rozpoczęcie spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego może być odroczone w przypadkach uzasadnionych ważnymi przyczynami. Natomiast przedmiotowa ustawa przewiduje, że odroczenie spełniania obowiązku szkolnego przez dziecko będzie się odbywało na wniosek rodziców. Taki wniosek rodzice będą mogli składać w trakcie całego roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy sześć lat. Odroczenie dotyczy roku szkolnego, w którym dziecko ma rozpocząć lub już rozpoczęło spełnianie obowiązku szkolnego. Do tego wniosku należy dołączyć opinię, z której wynika potrzeba odroczenia spełniania obowiązku szkolnego przez dziecko w danym roku szkolnym, wydaną przez publiczną poradnię psychologiczno–pedagogiczną albo niepubliczną poradnię psychologiczno–pedagogiczną, założoną zgodnie z określonymi przepisami oraz zatrudniającą pracowników posiadających kwalifikacje wymagane dla pracowników publicznych poradni psychologiczno–pedagogicznych.

Przedmiotowa ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisu dotyczącego podejmowania przez dyrektora szkoły decyzji

o wcześniejszym przyjęciu dziecka do szkoły podstawowej. Przepis ten wejdzie w życie z dniem 1 września 2014 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona na 64. posiedzeniu Sejmu w dniu 21 marca 2014 r. w efekcie rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (druk nr 2132).

Prace nad projektem ustawy, w tym pierwsze czytanie, prowadziła sejmowa Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Ponadto została powołana podkomisja nadzwyczajna do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty.

Efekt pracy wymienionych komisji sejmowych oraz podkomisji nadzwyczajnej został zawarty w sprawozdaniu (druk nr 2214), w którym w odniesieniu do przedłożenia poselskiego doprecyzowano, że osobą, która może być zatrudniona w celu wsparcia nauczyciela prowadzącego zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze lub zajęcia świetlicowe jest asystent nauczyciela, a także uściślono, że asystent nauczyciela będzie mógł wykonywać zadania wyłącznie pod kierunkiem nauczyciela prowadzącego te zajęcia.

Ponadto w ustawie o cudzoziemcach wprowadzona została poprawka dotycząca nowelizowanej w tej ustawie ustawy o systemie oświaty, a w konsekwencji został zmieniony tytuł ustawy. Zmieniona została także data wejścia w życie ustawy tzn. zamiast projektowanych 7 dni generalnie ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Podczas drugiego czytania na posiedzeniu Sejmu w dniu 19 marca 2014 r. zostały zgłoszone cztery poprawki. Poprawki te miały na celu:

- 1) usunięcie regulacji dotyczącej możliwości zatrudnienia asystenta nauczyciela;
- 2) doprecyzowanie, iż asystentowi nauczyciela nie powierza się zadań, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1–3 (realizacja obowiązków nauczyciela) ustawy – Karta Nauczyciela;
- 3) wprowadzenie możliwości zatrudnienia nauczyciela, do którego zadań należałoby wspieranie nauczyciela prowadzącego zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze lub zajęcia świetlicowe; nałożenie na ministra właściwego do spraw oświaty

i wychowania obowiązku określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego zakresu zadań nauczyciela zatrudnionego w celu wspierania nauczyciela;

- 4) wprowadzenie możliwości odraczania obowiązku szkolnego wyłącznie na wniosek rodziców, bez konieczności załączania opinii poradni psychologiczno–pedagogicznej.

W związku z tym projekt ustawy został ponownie skierowany do wymienionych komisji w celu przedstawienia dodatkowego sprawozdania.

W trakcie trzeciego czytania na posiedzeniu Sejmu w dniu 21 marca 2014 r. zgłoszone poprawki nie uzyskały poparcia.

Natomiast za przyjęciem w całości projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o cudzoziemcach opowiedziało się 230 posłów, 198 było przeciw, a 6 posłów wstrzymało się od głosowania.

III. Uwagi szczegółowe

Przedmiotowa ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Danuta Drypa

Główny legislator